Пролетары ўсіх краёў, злучайцеся!
ГАЗЭТА РАБОЧА-СЯЛЯНСКАЙ МОЛАДЗІ БЕЛАРУСІ
ЧЫРВОНАЯ ЗЬМЕНА
ОРГАН ЦЭНТРАЛЬНАГА І МЕНСКАГА КОМІТЭТАЎ ЛЕНІНСКАГА КОМУНІСТЫЧНАГА САЮЗУ МОЛАДЗІ БЕЛАРУСІ
№ 123 (505) Аўторак, 1 лістапада 1927 г. | Выходзіць тры разы на тыдню у аўторак, чацьвер і суботу | Год выд. VII. | Рэдактар прымае ад 12 да 2 гадз. дню. Сакратар ад 10—12 і ад 2—3 гадз. Тэл. № 903. | Адрас рэдакцыі газэты „Чырвоная Зьмена“: Менск, Комсам. 25.

Напярэдадні сьвята.

Праз некалькі дзён працоўныя ўсяго сьвету будуць сьвяткаваць 10 гадавіну Кастрычніка.

10-цігодзьдзе Кастрычніка—гэта ня звычайнае сьвята, і адсьвяткаваць, адзначыць яго трэба не пазвычайнаму.

Тыя некалькі дзён, якія засталіся да сьвята, трэба цалкам выкарыстаць для самай дакладнай праверкі таго, як праведзена падрыхтоўка.

Правяраць трэба дакладна, улічваючы кожную дробязь. Трэба памятаць, што папярэдне няўлічаная, загадзя непадрыхтаваная дробязь, потым, у часе сьвята, можа зьявіцца тэй кропляй дзёгцю, якая псуе бочку мёду.

Чаго мы патрабуем ад комсамольскіх ячэек у справе падрыхтоўкі да кастрычніка?

— Наданьня сьвяту найбольшай масавасьці, прыцягненьня найшырокіх мас працоўных. Гэта адна з асноўных задач.

— Як можна менш шаблёну, які часам робіць нашы сьвяты падобнымі адно на другое, як дзьве кроплі вады.

Дадатным прыкладам могуць служыць комсамольцы менскай профтэхшколы друкароў, якія на дэманстрацыю выйдуць прыгожа аформленай калёнай, у касьцюмах нацыянальнасьцяй СССР і акрамя таго organізуюць паходную, на грузавіках, друкарню.

Важна адзначыць, што гэта афармленьне калёны друкароў будзе не скарасьпелае, не «саматужнае». Хлапцы рыхтуюцца грунтоўна—у гэтым заклад посьпеху.

І калі друкары ня будуць выключэньнем, калі ў гарадох, у вялікіх вёсках комсамольцы задумаюцца над афармленьнем сваёй групы—дэмонстрацыі атрымаюцца яркія, бадзёрыя, прыкоўваючыя да сябе ўвагу.

Вывад — надворнаму выгляду сьвята надаць большае значэньне. Але ня менш важна некалькі застаўшыхся дзён выкарыстаць для шырокай і зразумелай популярызацыі ўжо стаўшага гістарычным дакумантам—маніфэсту сэсіі ЦВК СССР. І апошняя заўвага:

— Сьвята тады цалкам апраўдае сваё прызначэньне, калі яно будзе адчувацца ня толькі на вуліцах і на плошчах, але і ў асабістым быце, у кожнай рабочай і сялянскай сям'і.

Ячэйкі: Мала-Стахаўская (Барысаўскі раён) і Кармянская (Магілеўшчына) у мэтах большай згуртаванасьці насельніцтва організуюць, пасьля дэмонстрацыі, таварыскі полудзень.

Падобныя пачынаньні, накіраваныя на ўнядрэньне сьвята ў быт, трэба практыкаваць як мага больш шырока.

Організацыя і ўдзел у правядзеньні Кастрычнікавага сьвята зьяўляецца сур'ёзьнейшым экзаменам для комсамоліі ў справе організацыйнага ўменьня, настойлівасьці, і ўцягненьня, паўтараем, найшырокіх пластоў працоўных.

Вялікае, доўгачаканае сьвята падрыхтуем і правядзем так, каб яно было вартым заваёў Кастрычніка.

Дыскусія і опозіцыя

Кожны комсамолец павінен ведаць, што на працягу ўсяго месяцу лістапада ў партыі будзе весьціся перадзьездаўская дыскусія.

На працягу гэтага месяцу ўся комуністычная партыя зьнізу да верху абгаворыць і праверыць лінію свайго ЦК і ЦКК і дасьць ацэнку той рабоце, якая імі праведзена за час пасьля XIV-га зьезду.

Мы ня сумняваемся ў тым, што ў гэтай ацэнцы **партыя будзе адзінадушнай**.

Яна будзе адзінадушнай таму, што лінія ЦК і ЦКК была **бальшавіцкай, ленінскай**, што гэта лінія была **правільнай**, аб чым сьведчыць шэраг буйнейшых дасягненьняў як у галіне ўнутранога будаўніцтва сацыялізму, так і ў галіне разьвіцьця міжнароднай рэволюцыі.

Акрамя дакладаў кіраўнічых органаў партыі і іх перавыбараў, у абвестку дню XV зьезду ўключаны і такія важныя пытаньні соцыялістычнага будаўніцтва, як— **шляхі разьвіцьця нашай гаспадаркі ў надыходзячае пяцігодзьдзе і аб задачах партыі ў вёсцы.**

Апошні аб'яднаны пленум ЦК і ЦКК зацьвердзіў па гэтых пытаньнях тэзісы і прапанаваў іх увазе ўсёй партыі, як **аснову** для перадзьездаўскай дыскусіі.

Кожны сябар партыі, які адносіцца да жыцьця і работы партыі, як да сваёй кроўнай справы, хто хварэе недахопамі нашага соцыялістычнага будаўніцтва, павінен будзе прыняць у дыскусіі самы актыўны ўдзел, накіроўваючы яе па **дзелавому** руслу, на карысьць соцыялістычнага будаўніцтва.

На жаль, у нашай партыі ёсьць людзі, якія замест дапамогі партыі ў яе практычнай рабоце, хочуць унесьці як мага большую дэзарганізацыю ў партыйныя шэрагі і гэтым самым нанесьці ўдар соцыялістычнаму будаўніцтву ў першай краіне пролетарскай дыктатуры.

Першыя дні дыскусіі ў Маскве і Ленінградзе паказалі, што трацкісты паставілі перад сабою **задачу зрыву** дзелавой перадзьездаўскай дыскусіі. Яны выступаюць **як організаваная фракцыя.**

Уся адказнасьць за такія паводзіны ляжа, вядома, выключна на саміх троцкістых, бо партыя **не давала і ня дасьць** свае санкцыі на легалізацыю такой «фракцыі».

Гэтыя паводзіны троцкістых, бязумоўна, улічыць XV зьезд партыі тады, калі ён будзе вырашаць пытаньне аб мерах, якія неабходны для поўнага і канчатковага сканчэньня іх фракцыйнай раскольніцкай работы.

На імкненьне опозіцыі сарваць дзелавую дыскусію, партыя адкажа **поўным ідэйным разгромам троцкізму**, як плыні, ідэйна роднае меншавізму, якая стала **сьцягам зародышу другой партыі,** змагаючайся супроць партыі Леніна.

Якія меры партыйнага зьезду пасьля дыскусіі патрэбны будуць для спыненьня дзейнасьці фракцыянэраў,—гэта ў значнай ступені залежыць **ад іх саміх,** ад іх паводзін перад зьездам і ў часе зьезду.

Партыі патрэбны спакойныя дзелавыя абставіны работы, ёй надзвычайна надаеў найшкаднейшы і пагубны **сабатаж знутры,** які опозіцыя, на радасьць ворагам пролетарыяту практыкуе ў адносінах да пролетарскай дыктатуры ўжо на працягу апошніх чатырох гадоў.

Партыя можа забясьпечыць сабе моцны ўнутрыпартыйны мір і жалезнае **ленінскае адзінства**, агарадзіўшы краіну пролетарскай дыктатуры ад усялякіх спроб сьпіхнуць яе на шлях, які вядзе да буржуазнай дэмократыі.

А ў дыскусіі партыя прыкладзе ўсе стараньні да таго, каб адбіць у опозіцыі і тыя **апошнія** дзесяткі і соткі рабочых— партыйцаў, якія яшчэ ідуць за троцкістамі, растлумачваючы ім **глыбока-опортуністычны, соцыял-дэмократычны** характар трацкісцкіх ідэй.

Мы ня сумняваемся ў тым, што Ленінскі Комсамол Беларусі, кожны комсамолец паасобку, як і весь комсамол СССР, будуць сачыць за ходам перадзьездаўскай дыскусіі.

Комсамол, які з пашанаю нясе імя Леніна, не паддасца антыпартыйным спробам опозіцыі і дасьць ім у сваім асяродку рашучы адпор. Комсамол захавае ў сваіх шэрагах сталёвае ленінскае адзінства.

Захаваем сталёвае адзінства!

Бюро Бабруйскага Акругкому ЛКСМБ, і Гаркому ЛКСМБ, заслухаўшы паведамленьне аб пастанове аб'яднанага Пленуму ЦК і ЦКК УсеКП(б) аб выключэньні з складу ЦК т. т. Троцкага і Зіноўева, вітаюць гэту пастанову, як сапраўды неабходнае для захаваньня сталёвага, ленінскага адзінства УсеКП(б),—партыі бальшавікоў, кіраўніцы першай у сьвеце краіны пролетарскай дыктатуры, вогнішча сусьветнай пролетарскай рэволюцыі.

Гэта пастанова неабходна яшчэ і таму, што сучаснае міжнароднае становішча СССР, як ніколі, характэрна нарастаючай небясьпекай контррэволюцыйнай вайны. У такіх умовах партыя бальшавікоў і яе памочнік—комсамол павінны прыйсьці к XV-му партзьезду абсолютна адзіны, монолітны і згуртаваны.

Бюро АК і ГК заклікаюць усю акруговую організацыю да яшчэ большай дальназоркасьці ў адносінах захаваньня організацыі ад антыленінскіх праяўленьняў, даючы ім самы рэзкі, бальшавіцкі адпор.

Няма месца ў нашых шэрагах таму, хто робіць напад на ленінскае вучэньне і на ленінскае адзінства УсеКП(б) і УсеЛКСМ.

Бюро Бабруйскага Акруговага Камітэту ЛКСМБ і Бюро Бабруйскага Гаркому ЛКСМБ.

У кожнага—облігацыя

такі адказ ПРАЦОЎНЫХ БЕЛАРУСІ

Яны ня любяць хваліцца.

(Малюнак).

Ёсьць у нашых комсамольскіх шэрагах шмат таварышоў, якія зарабляючы мізэрныя грошы, аддаюць апошні рубель на справу індустрыялізацыі краіны,—падпісваюцца на облігацыі пазыкі.

Такія таварышы аб сабе ня любяць крычаць. І калі каго-небудзь з іх выявіш, ён настойліва просіць не агалашаць яго прозьвішча ў газэце, бо... бо... адным словам ня хоча, ну, што з ім зробіш.

Комсамолец студэнт БДУ тав. Ка—ч, сёньня, у дзень выдачы стыпэндыі, як і звычайна накіраваўся ў канцэлярыю факультэту, каб атрымаць свае 19 рублёў. Ідучы туды, ён у галаве рабіў такія вылічэньні:

— 2 рублі трэба на мыцьцё бялізны, 5 рублёў шаўцу за пачынку ботаў, бо хутка зусім разваляцца, ды і новыя ня шкодзіла-б купіць, рублёў 6 прыдзецца патраціць на падручнікі,—вось табе бадай і ўся стыпэндыя. Эх, ня тое!

Нарэшце, доўгачаканыя 19 рублёў у кішэні, разам з якімі пэрспэктыва чыстай бялізны, новых ботаў і падручнікаў аказалася напярэдадні ажыцьцяўленьня.

Але тав. К. не сьпяшаецца рабіць задуманага і спыняецца каля плякату аб пазыцы індустрыялізацыі краіны. Вось, каб меў яшчэ які заробак, апрача стыпэндыі,—хапіла-б і туды і сюды.

Але—„по одежке протягивай ножки“,— гаворыць старая расійская прыказка. Альбо тое, альбо іншае—сярэдзіны няма.

* * *

Сёньня тав. К. сам мые сваю бялізну, пачынку ботаў адклаў да наступнай стыпэндыі, а падручнік узяў у крэдыт. Затое, яго прозьвішча знаходзіцца ў ліцьце са сьпісам студэнтаў, якія падпісаліся на 25-рублёвую облігацыю пазыкі.

Такія, як К. не зьяўляюцца адзінкамі. Не адзін студэнт БДУ пры 19 рублёвай стыпэндыі падпісаўся на 25 рублёвую аблігацыю, што складае 120 проц. яго стыпэндыі.

Язэп.

90 проц. усіх рабочых.

(Цукерная ф-ка „Прогрэс“).

Падпіска на пазыку індустрыялізацыі сярод рабочых нашай фабрыкі з кожным днём пашыраецца. Зараз падпісалася **90 проц.** усіх рабочых на суму **1445** рублёў, што складае **70 проц.** агульнай сумы іх зарплаты.

Удзел моладзі ў гэтай кампаніі вельмі актыўны. Пытаньне пастаўлена было на сходзе ячэйкі і ў выніку—на пазыку падпісалася ўся моладзь.

Асабліва трэба адзначыць наступных т. т. **Фітэрштэйна**, які падпісаўся на **125 проц.** свайго заробку, **Гурэвіч М., Ждановіч, Розэнблюм, Глайхэнгауз і Негівіцкая—на 100 проц., Партнова і Гольблат—на 70 проц.**

Лявінскі.

Зьлева т. Гурэвіч, а справа—т. Гулік.

Організуйце ячэйкі садзейнічаньня.

Скарыстаем прыклад Гомельчан.

Звычайна бывае так: у фабком ці завком прыходзіць цыркуляр аб неабходнасьці разгортваньня кампаніі па падпісцы на пазыку; абежнік разглядаецца на пасяджэньні, у лепшым выпадку—ставіцца даклад на сходзе рабочых.

Удзел комсамольскай ячэйкі ў кампаніі амаль не адчуваецца.

— Прычым тут мы? Кампанію-ж завком праводзіць—звычайна адказваюць комсамольцы.

А зрабіць комсамольцы могуць вельмі многа. Дзела гэтага пазнаёмім вас з вельмі цікавым вопытам гомельчан.

У 2-ім раёне аховы Заходняй чыгункі гомельчане організавалі спэцыяльную ячэйку дапамогі рэалізацыі пазыкі.

Ячэйка гэта правяла шэраг гутарак сярод вайсковых служачых чыгункі. З некаторымі таварышамі нават праводзіліся асобныя чыткі.

У выніку—падпіска на пазыку праходзіць вельмі жвава.

Вопыт гомельчан трэба скарыстаць. Ячэйкі садзейнічаньня рэалізацыі пазыкі трэба організаваць на ўсіх больш-менш буйных прадпрыемствах і ўстановах.

Комсамольцы павінны праявіць у гэтым сваю ініцыятыву.

САНДАЛІСТ.

Сорам, не па мастацку!..

Ня гледзячы на прапановы ЦП, справа распаўсюджваньня пазыкі індустрыялізацыі па нашым саюзе (працмастацтва) пастаўлена зусім **дрэнна**.

Толькі ў мясцкоме Белдзяржкіно, дзякуючы комсамольцу **Вайнэру**, працаўнікі падпісаліся на пазыку ў суме **1600** руб.

Сорам працаўнікам мастацтва адставаць ад іншых саюзаў!

Э.

Падпіска пашыраецца.

„Домбаль“ даў звыш 2 тыс.

У **Барысаве** падпіска на пазыку індустрыялізацыі ідзе моцным тэмпам.

Па ўсіх прадпрыёмствах гораду на пазыку падпісалася ня менш 90 проц. усіх рабочых. У прыватнасьці, адзін шклозавод імя Домбаля даў звыш **2 тысяч** руб.

На 100 проц. зарплаты.

За кастрычнік месяц падпіска на пазыку індустрыялізацыі дасягнула ў **Бабруйску 35 тысяч** рублёў.

Асаблівым посьпехам карыстаецца пазыка на буйных фабрыках і заводах гораду, дзе была праведзена значная растлумачальная кампанія. Рабочыя складаюць галоўны кадр падпішчыкаў,—ёсьць выпадкі падпіскі на **100 проц.** зарплаты.

Першымі—вайсковыя і пагранічнікі.

Да гэтага часу падпіска ў горадзе **Слуцку** дала звыш 7 тысяч рублёў. Найбольш інтэнсыўна праходзіць падпіска сярод вайсковых і пагранічных частак. За імі ідуць супрацоўнікі райвыканкому, банкавых і коопэратыўных устаноў.

Падпісаліся ўсе працаўнікі.

З усіх устаноў Менску, якія далі найбольшую падпіску на пазыку індустрыялізацыі, адно з першых месцаў займае **Тэкстыльсындыкат.**

За месяц па Менскім аддзяленьні Тэкстыльсындыкату выплачваецца **2800** р. зарплаты. Падпіска-ж на пазыку ў гэтай установе ахапіла ўсе **100** процантаў працаўнікоў і дала **2100** рублёў—75 проц. месячнага заробку служачых.

Аддалі пэнсію за 7 месяцаў.

Чырвонаармейцы 6-га палка Белтэрдывізіі, заслухаўшы даклад аб распаўсюджваньні пазыкі індустрыялізацыі, падпісаліся на яе, ня гледзячы на сваю мізэрную пэнсію, у разьмеры **2 тысяч** р.

Большасьць таварышоў падпісалася ў разьмеры 100 проц. сваей пэнсіі на 7 месяцаў.

Выклікаюць першую і чацьвертую сямёхгодкі.

Чым мы горш за дарослых,— сказалі вучні другой менскай сямігодкі, здаючы колектыўную падпіску школы на 6 частак облігацый—30 рублёў.

Вучні 2-й сямігодкі выклікаюць пасьледаваць іх прыкладу 1-ю і 4-ю школы г. Менску.

Ад падпольля к падпольлю.

З апавяданьнямі аб Кастрычніку.

Уздоўж Учанскага берагу Янцзы знаходзіцца шэраг вялікіх чырвоных карпусоў. Гэта тэкстыльныя фабрыкі кітайскіх капіталістых. Будучы кітайскі Манчэстэр. На адну з гэтых фабрык І—інса мяне запрасілі комсамольцы расказаць аб Кастрычнікаўскіх дасягненьнях расійскай рабочай моладзі. Аказваецца, зацікаўленасьць да гэтай тэмы, як і да ўсяго СССР, вялізарная.

Падплываем да сьцен фабрыкі. Падняліся па стромкай лесьвіцы. На адным канцы ганку, быццам вартаўнічы, стаіць чырвоны сьцяг з сярпом і молатам. Тут наладжваюцца сходы рабочых фабрыкі, тут-жа профрайком.

Уваход, як і ўнутранасьць памяшканьня увешаны рознахолернымі папяровымі гірляндамі. На адной з сьцен залі тры портрэты, у сярэдзіне доктар Сун-Ят-Сэн і па баках ніжэй Маркс і Ленін. На сьценах шмат плякатаў і лёзунгаў, большасьць іх Гаміндаваўскага зьместу. Толькі 2 лёзунгі чыста клясавыя: „Паўстанем на абарону профсаюзаў“. „Няхай жыве пролетарскі Кастрычнік“.

Кіраўнік моладзі.

Прышоў т. Ван—сакратар комсамольскай ячэйкі. Ён сын абяднеўшага рамесьніка, якіх сотні тысяч у Кітаі. Ужо 6 год сваім гарбом здабывае сабе хлеб. Організатар і кіраўнік шэрагу забастовак фабрыкі І-інса і адзін з актыўных організатараў комсамольскай ячэйкі. За плячыма гэтай маладой 19-цігадовай фігуры ўжо 3 гады падпольнай профсаюзнай комсамольскай работы. Цяпер імкнецца папасьці на 6-цітыднёвыя комсамольскія курсы і потым паехаць працаваць або ў вёску, або ў армію. Ён прыступіў да справы: стаў знаёміць са становішчам на фабрыцы, гісторыяй барацьбы і працай КСМ.

На фабрыцы працуюць 9.700 рабочых. Па ўзросту падзяляюцца так: да 23 год—70 проц. ад 8 да 16 год—30 проц. Ячэйка організавалася яшчэ пры У-Пэй-Фу. Спачатку было ўсяго 10 членаў, цяпер-жа—420. Ячэйка прымала актыўны ўдзел у барацьбе з У-Пэй-Фу і супроць уладара фабрыкі. Першая вялікая забастоўка была ў студзені 1926 году. Затым другая - у красавіку таго-ж году, у сувязі з пабоем аднаго рабочага. У часе гэтых забастовак рабочыя высунулі ў якасьці асноўных лёзунгаў „права на організацыю профсаюзаў“ і „ахова рабочых ад пабояў наглядальнікаў“. Абедзьве забастоўкі скончыліся частковай перамогай рабочых. Трэцяя вялікая забастоўка адбылася 3-га мая, калі жанчыны ткацкага цэху патрабавалі водпуску на час родаў і цяжарнасьці. У адказ на гэта ўладары затрымалі зарплату і звольнілі выступаўшых. Было арыштавана 13 рабочых, якія кіравалі забастоўкай, з іх 4 комсамольцы.

20 капеек за 12 гадзін працы.

Пасьля прыходу Гаміндаваўскай арміі і новых забастовак, становішча рабочых зьмянілася зусім нязначна. Моладзь за 12-гадзінны рабочы дзень атрымлівае 20 цэнтаў (1 цэнт каля капейкі). Моладзь атрымала прыбаўку ў 8 цэнтаў у той час, калі дарослыя рабочыя атрымалі прыбаўку ў 20 цэнтаў. Перапынку на абед няма. Ядуць у час работы. Дарослыя рабочыя і надглядальнікі б'юць падросткаў. Вельмі часта затрымліваецца зарплата. Падросткі атрымліваюць свой заробак не ад гаспадара, а ад дарослых рабочых, якія атрымліваюць ад гаспадароў і расплачваюцца з падросткамі, затрымліваючы частку заробку сабе. Падросткі выстаўляюць свае лёзунгі: „роўная плата за роўную работу“, „палепшэньне ўмоў работы і скарачэньне рабочага дню да 8 гадзін“.

У адказ на патрабаваньне скарачэньня рабочага дню для падросткаў, гаспадар заявіў, што, калі гэта будзе праведзена ў жыцьцё, дык фабрыка будзе зачынена, а гэтага надзвычайна пужаюцца дарослыя рабочыя. У часе адной з апошніх забастовак нам удалося вырваць у гаспадара 1.000 даляраў на організацыю школы рабочай моладзі. (100 чалавек).

На фабрыцы маецца 240 піонэраў. Большасьць 15-16-гадовага ўзросту. Так як падросткаў часта б'юць дык у піонэрорганізацыі яны бачаць абарону. Аб комсамоле ведаюць шырокія масы беспартыйнай моладзі, спачуваюць нам таму, што комсамол ахоўвае інтарэсы рабочай клясы.

«Маладая гвардыя».

Покуль тав. Ван расказваў мне аб сваёй фабрыцы і ячэйцы, заля ўжо запоўнілася комсамольцамі начной зьмены. Шмат тут дзяўчат. Пасьля 12-цігадзіннай начной работы ва ўсіх шэрыя, зморанымя твары. Некаторыя тут-жа прыкурнулі і заснулі. Якаясьці група зацягнула знаёмую вуху песьню. Аказвацца „Маладая Гвардыя“. Гэтая песьня распаўсюджана ў Кітаі. Яе пяюць і комсамольцы, і піонэры, і працаўнікі профэсыйнага і сялянскага руху на сваіх сходах і конфэрэнцыях. Скончыўшы маладагвардзейскую, перайшлі к сялянскаму лёзунгу—песьні:

„Блакітныя горы, зялёныя палі,
Бурныя рэкі, сінія моры.
Прыгожыя вопраткі,
Сьвежая, смачная яда,
Раскошныя палацы—
Чые гэта плады?
Гэта вынік працы.
Рабочыя і сяляне ўсяго сьвету
Аб'яднайцеся!“

Выбілі аднаго, а прыбыло 420.

У апошні раз я бачыў тав. Ван 17-га мая, калі над Ухань-гарадамі павісла пагроза з боку паўстаўшага контр-рэволюцыйнага генэрала Сяо-Ду-Іна. Тав. Ван у ліку іншых комсамольцаў, быў мобілізаваны ў рабочую гвардыю і адпраўлен разам з комуністычнай дывізыяй на фронт.

Сяо-Ду-Ін быў разьбіты, а Ван не зьвярнуўся... Загінуў у першым-жа змаганьні.

Выбілі з рэволюцыйных шэрагаў яго аднаго, навербаваў-жа ён 420.

Яго ячэйка існавала 8 месяцаў легальна, альбо вярней паўлегальна, так як яны мала верылі ў гаміндаваўскія легальныя ўмовы, і затым зноў пашла ў падпольле.

А—ь.

КАГО РАЗВАРУШЫЎ КОНКУРС.

Выпярэдніцтвы вясковых ячэек у падрыхтоўцы.

Юнвяскоры! Ваш абавязак сваечасова дасылаць матар'ялы на конкурс аб правядзеньні Кастрычніка.

Каму незразумела?

Не пазьнецеся з матар'ялам на конкурс!

У рэдакцыю паступіла некалькі запытаньняў з прычыны няпоўнага зразуменьня аднаго з пунктаў умовы аб конкурсе вясковых ячэек ЛКСМБ на лепшае правядзеньне 10-ай гадавіны Кастрычніка, абвешчанага цэнтральнай камісіяй па правядзеньні 10-годзьдзя Кастрычнікавай рэволюцыі сумесна з рэдакцыяй газэты „Чырвоная Зьмена“.

У гэтым пункце гаворыцца:

„Для ўдзелу ў конкурсе ячэйкі павінны асьвятляць сваю падрыхтоўчую працу на старонках газэты „Чырвоная Зьмена“, у спэцыяльна створаным для гэтай мэты аддзеле. Апісаньне афармленьня ўдзелу моладзі ў Кастрычнікавых сьвяткаваньнях павінна будзе папярэдне пацьвярджацца райкомамі ЛКСМБ, якія для гэтай мэты вылучаюць камісіі. У задачу камісій пры райкомах ЛКСМБ уваходзіць вылучэньне аднэй ячэйкі з усяго раёну для ўдзелу ва Ўсебеларускім конкурсе“.

Рэдакцыя растлумачвае, што камісіі, вылучаныя райкомамі комсамолу, павінны заахвоціць усе ячэйкі да прыняцьця ўдзелу ў конкурсе. Прычым, сочачы за падрыхтоўкай ячэек да конкурсу, а потым шляхам падрабязнага азнаямленьня з правядзеньнем сьвята, раённыя камісіі вызначаюць ячэйку, якая найлепш удзельнічала ў сьвяткаваньні гадавіны, пацьвярджаюць правільнасьць матар'ялаў аб вылучанай ячэйцы і зараз-жа накіроўваюць яго ў рэдакцыю газэты „Чырвоная Зьмена“.

Рэдакцыя зьвяртаецца з заклікам да ўсіх райкомаў, ячэек, юнвяскораў аб сваечасовай, без'адкладнай дасылцы матар'ялаў на конкурс.

Як упрыгожыць клюб да 10-цігодзьдзя Кастрычніка.

Выплацім 100 процантаў падатку.

Вёска Грывец перайшла на шматпольле і збудавала школу.

(Паленкаўская ячэйка КСМ, Горацкага раёну).

Паленкаўская ячэйка шырока разгарнула падрыхтоўчую працу сярод сялянваколічных вёсак да сьвяткаваньня кастрычнікавых дзён. Посьпех усёй працы залежыць ад таго, што ячэйка здолела уцягнуць у падрыхтоўку усё насельніцтва.

У аснову падрыхтоўкі ячэйка кладзе **правядзеньне растлумачальнай кампаніі аб значэньні 10-ай гадавіны Кастрычніка.**

Былі праведзены ва ўсіх вялікіх насялёных пунктах агульныя сходы сялян, на якіх стаяла пытаньне аб **10-ай гадавіне і нашых дасягненьнях за гэты тэрмін.** Сходы прайшлі вельмі, жыва. Гэта пацьвярджае тая актыўнасьць, з якой сяляне аднесьліся да тых мерапрыемстваў, якія прапаноўвала комсамольская ячэйка.

Сяляне вёскі **Грывец**, на агульным сходзе, па ініцыятыве комсамольскай ячэйкі, **парашылі перайсьці на шматпольле і організаваць мэліорацыйнае таварыства.** Вёска **Дуброўск уносіць да 10-ай гадавіны 100 проц. падатку.** Вось што кажуць сяляне гэтай вёскі: **„Наша вёска была перадавой і на гэты раз мы нп хочам быць апошнімі“.**

Сяляне тае-ж самае вёскі Дуброўск на агульным сходзе пастанавілі—**адчыніць у сваёй вёсцы школу за свой кошт.** Вёска **Грывец,** па стараньню комсамольцаў, сабрала грошы на пакупку пажарных машын і прыладаў.—«Усё трэба прывесьці ў парадак»—кажуць гаспадары.

Надыходзячая 10-ая гадавіна рэвалюцыі, заахвочвае сялянства ў правядзеньне таго ці іншага добрага гаспадарчага пачынаньня, а комсамольская ячэйка зьяўляецца ўсюды зачыншчыкам, ініцыятарам. Паленкаўская ячэйка гэтак сама ухваліла даць падарунак 10-ай гадавіне, у выглядзе **100 проц. коопэраваньня комсамольскіх гаспадарак.** Па першых дасягненьнях у гэтым напрамку можна быць упэўненымі, што і гэта задача будзе разьвязана.

Самае сьвята будзе адзначана урачыстым пасяджэньнем, на якое будуць запрошаны ўсе сяляне; дэмонстрацыяй, таварыскімі вячоркамі.

У. П. Лемеш.

Восем тыдняў падрыхтоўкі.

(Карма, Магілеўская акр.).

Прымаючы пад увагу вялізарную каштоўнасьць 10-ай гадавіны Кастрычнікавай рэволюцыі, бюро Кармянскай комсамольскай ячэйкі пачало рыхтавацца да гэтага сьвята сусьветнага пролетарыяту яшчэ з верасьня месяца.

З пяці комсамольцаў была складзена камісія, якая, кіруючыся паказаньнямі райкамолу, выпрацавала практычны плян правядзеньня юбілею рэволюцыі.

Зараз ячэйка падрыхтавана да правядзеньня вечару **«Карма за 10 год».** Сабраны ўсе гаспадарчыя і культурныя дасягненьні, малююцца дыяграмы, лёзунгі.

На апошнім тыдні перад Кастрычнікам, гэта значыць у першых лічбах лістапада, адбудуцца ў мястэчку сходы рабоча-саматужнай моладзі, на якіх будзе абгаварвацца пытаньне: **«Удзел моладзі ў будаўніцтве соцыялізму».** Пасьля гэтага—**вечары самадзейнасьці.** Запрошаны да ўдзелу ў гэтых вечарох **удзельнікі грамадзянскай вайны;** падрыхтаваны **вусная і насьценная газэты.**

Комсамольцы упрыгожваюць свае хаты і двары.

Сёмага лістапада, пасьля дэмонстрацыі, комсамольцы сумесна з ўсёй працоўнай моладзьдзю мястэчка **наладжваюць таварыскі сьвяточны полудзень.**

Е. Гінзбург.

Галерэя, здадзеная ў архіў.

ПЕРАВЫБАРЫ БЮРО ЯЧЭЕК.

Выводзім недахопы на чыстую ваду.

Гаспадарчыя пытаньні--грунт работы.

(Мілаславічы, Клімавіцкі раён, Магілеўскай акругі).

Да цяперашніх перавыбараў ячэйка прышла са значнымі дасягненьнямі. Сходы ячэек за справаздачны пэрыод запаўняліся, галоўным чынам, пытаньнямі **гаспадарчага будаўніцтва і ўдзелу моладзі ў працы сельсавету.** Вядома, зварочвалася ўвага і на іншыя галіны, але пералічаныя вышэй зьяўляліся грунтам, касьцяком усяе ячэйковае работы.

У часе мінулых перавыбараў у сельсавет было абрана пяць комсамольцаў. **Старшыня і сакратар сельсавету, старшыня КСУ—комсамольцы.** Бюро ячэйкі ў летні час некалькі раз заслухаўвала іх справаздачы і давала паказаньні ў рабоце. За апошнія чатыры тыдні ўцягнута ў ячэйку ТСА-Авіяхіму 25 комсамольцаў.

86 проц. ячэйкі коопэравана. Таксама ячэйкай ўцягнута ў коопэрацыю **45 проц. бацькоў комсамольцаў.** Ёсьць некалькі прыкладных комсамольскіх гаспадарак.

Політвыхаваўчая праца праводзілася ў гуртку бягучага моманту. Таксама ў летні час наладжваліся вечары сялянскай моладзі. Іх было праведзена 10.

Актыў ячэйкі налічвае ў сваім складзе пяць партыйцаў. Пры ячэйцы ёсьць тры піонэратрады і адна група акцябрат.

У спрэчках выказалася 14 комсамольцаў. Адзначалі наступныя недахопы: **перабоі ў плянавасьці працы, нерэгулярнае выданьне насьценнае газэты, дрэнны вучот батракоў і інш.**

У новае бюро абралі 5 сяброў і 3 кандыдаты. Па соцыяльным складзе яны падзяляюцца: беднякоў—3, рабочых—2, серадняков і саматужнікаў—3.

А. Супэрфін.

Кожны недахоп--на чыстую ваду.

(Мястэчка Ляды, Аршанская акруга).

На перавыбарчым сходзе нашай местачковай ячэйкі прысутнічалі амаль усе комсамольцы. Па справаздачы бюро ячэйкі было задана ня менш 40 запытаньняў і 12 чалавек (з 35 прысутных) выступілі ў спрэчках.

Як недахоп у працы бюро, адзначана: **слабае высоўваньне новага актыву, не кантралявалася праца таварышоў, вылучаных на гаспадарчую і грамадзкую працу і інш.**

У бюро прайшлі на 85 процантаў новыя рабочыя хлапцы.

На гэтым-жа сходзе была праведзена падпіска на заём індустрыялізацыі. Большая частка комсамольцаў падпісалася на 50 проц. сваёй месячнай пэнсіі.

Б.

Чаму „прыелася“ політадукацыя?

(Барысаўскі раён, Менская акруга).

Па нашаму раёну перавыбары бюро ячэек распачаліся 6-га кастрычніка; да гэтага часу прайшлі ўжо ў большасьці ячэек.

На перавыбарных сходах комсамольцы актыўна прымаюць удзел у спрэчках, адзначаюць ячэйковыя **вывіхі, выносяць прапановы для далейшай практычнай працы.**

Галоўную ўвагу зьвяртаюць комсамольцы па **політадукацыю, на тое, што падручнікі па палітграмаце „прыеліся“: кожны год прыходзіцца займацца па адных і тых-жа кніжках.** Таксама скардзяцца і на тое, **што няма па чым прапрацоўваць пастановы апошніх пленумаў партыі і комсамолу.**

У склады новых бюро ўцягваецца значная колькасьць **дзяўчат**, праз якіх можна будзе палепшыць працу сярод усіх вясковых дзяўчат. Так, напрыклад, у бюро М.-Стахаўскай ячэйкі **выбрана 3 дзяўчыны,** сакратар ячэйкі таксама дзяўчына.

П. Булайчык.

Мы гатовы абараняць краіну.

(Старобінскі раён, Бабруйская акруга).

Перавыбарчая кампанія ў нас распачалася ў першых ліках кастрычніка. Справаздачы бюро паказалі, што наша комсамольская організацыя пераджыла той крызіс росту, які ў нас наглядаўся год таму назад. Нашы ячэйкі хоць і не на многа вырасьлі, але цяга з боку моладзі да комсамолу значна павысілася. Гэта сьцьвярджае вялікі лік заяў, пададзеных для паступленьня ў КСМ.

Палепшала якасьць культурна-масавай працы. Ячэйкі наладжваюць **культурныя, добрападрыхтаваныя вечары сялянскай моладзі.** Сярод беспартыйнай моладзі наглядаецца вялікая зацікаўленасьць працаю драмгурткоў, жаданьне ўдзельнічаць у наладжваньні вечароў, харавых і музычных выступленьняў і г. д. У гэтай галіне **Старобінская** сельсавецкая ячэйка ўзяла правільны напрамак.

Перавыбары бюро ячэек яшчэ раз паказалі нашу згуртаванасьць, гатоўнасьць у любы момант стаць на абарону краіны.

Юр. Бялько.

Міжнародны агляд.

ДЗЕНЬ ЗА ДНЕМ.

Новы ўдар па ангельскай політыцы.—Гандлёвы ўгавор між Латвіяй і СССР карысны для абедзьвюх краін.—Францускія рэакцыянэры пацярпелі паражэньне.—Чэха-Славакія на шляху прызнаньня СССР.

Гандлёвы ўгавор з Латвіяй.

Гэтымі днямі латвійскі парлямант зацьвердзіў гандлёвы дагавор між Латвіяй і Савецкім Саюзам.

Латвія—невялічкая прыбалтыцкая дзяржава. Яна мае ўсяго 2 мільёны насельніцтва.

Прыродных багацьцяў Латвія мае надзвычайна мала.

Прамысловасьць яе таксама маленькая. Буйныя старыя заводы, якія знаходзяцца ў Рызе—сталіцы Латвіі,—зруйнаваны вайною і яшчэ да гэтага часу стаяць.

Разьвіцьцё экономічных сувязяй з СССР мае для гаспадаркі Латвіі вялізарнае аначэньне.

Толькі замацаваўшы свой гандаль з намі, маленькая Латвія будзе мець магчымасьць палепшыць сваё гаспадарчае становішча.

Пагэтаму гандлёвы ўгавор карысны для нас, яшчэ больш выгадны для Латвіі.

Гэтым і тлумачыцца тое, што ня гледзячы на перашкоды з боку Англіі, якая імкнулася сарваць угавор, ён ўсё-ж такі зацьверджан парлямантам.

Якія выгады абедзьвюм краінам ад угавору.

Мы адмежаваны ад Балтыцкага мора Латвіяй і Эстоніяй.

СССР мае выхад у Балтыцкае мора толькі праз адзін порт—Ленінград.

Латвія-ж уладае большай колькасьцю партоў, праз якія нам лепш і выгадна правозіць тавары за межы.

Правоз нашых тавараў праз Латвію мае для самае Латвіі буйнае значэньне.

Яна атрымлівае ад правозу тавараў грошы. Чыгуначны правоз аплачваецца. За карыстаньне складамі і партамі аплачваецца, а ўсё гэта разам павялічвае прыбытак.

Пры перавозе нашых тавараў праз Латвію, мы таксама атрымліваем ільготы.

Але справа ня толькі ў экономічным значэньні ўгавору.

Гандлёвы ўгавор СССР з Латвіяй мае так сама і буйнае політычнае значэньне.

Усякае замацаваньне нашых экономічных сувязяй з якой-небудзь дзяржавай — ёсьць удар па натхніцелях вайны супроць СССР.

Паляпшэньне нашых узаемаадносін з Латвіяй — асабліва няпрыемны удар па Англіі.

Не дарма ангельскі прадстаўнік у прыбалтыцкія краіны запрашаў да сябе журналістых і адкрыта заяўляў ім, што Англія пярэчыць супроць савецка-латвійскага гандлёвага ўгавору. Ангельская дыплёматыя самым нахабным чынам імкнецца дыктаваць сваю політыку прыбалтыцкім краінам.

Якраз праз Латвію, Эстонію, Фінляндыю і Польшчу яна зьбіраецца, пры першай мажлівасьці, пачаць адчынены напад на СССР.

Асабліва пасьля разрыву з намі, Англія імкнецца пагоршыць адносіны СССР з сумежнымі дзяржавамі.

Аднак савецка-латвійскі ўгавор зацьверджан. Не дапамаглі і ўсе пагрозы з боку ангельскай буржуазіі.

Уласныя інтарэсы Латвіі перамаглі тое, што дыктавала ёй чорнасоценная ангельская буржуазія і яе найміты.

Паражэньне францускіх рэакцыянэраў.

Шэсьць дзён увага Парыжу была прыкута да процэсу над забойцам Пятлюры.

Мы ўжо паведамлялі, што францускія рэакцыянэры дамагаюцца суровага прыгавору Шварцбарду.

Яны імкнуліся выкарыстаць прыгавор для новай супроцьсавецкай кампаніі.

Аднак, усе спробы прокуратуры даказаць на судзе, што Шварцбард зьяўляецца „агэнтам бальшавікоў“, пацярпелі крах.

Адзін з сьведак—заўзяты вораг большавікоў—паказаў суду ліст аднаго контр-рэволюцыянэра, у якім ён ручаецца, што Шварцбард ніякіх адносін да бальшавізму ня мае.

Сьведкі, якія выступалі на працэсе, усе гавораць аб адным, што Пятлюра быў павінен у пагромах на Украіне.

Увесь шлях пятлюраўскае „арміі“ саправоджаўся забойствамі, падпаламі і крывавымі зьдзекамі над яўрэйскай беднатою.

Аб чым гаворыць **апраўданьне** Шварцбарда? Яно кажа аб тым, што нават у францускага суда хапіла досыць здаровага розуму і сумленьня, каб асудзіць пятлюраўшчыну.

Разам з пятлюраўшчынай пацярпела паражэньне і французская рэакцыя.

З рук рэакцыянэраў выбіта адно са зьвеньняў доўгага ланцуга інтрыг і провокацый супроць СССР.

Большасьць жыхарства Чэха-Славакіі за прызнаньне СССР.

Чэха-славацкі міністр замежных спраў—Бэнэш выступаў ў камісіі пры парляманце.

Закрануўшы адносіны з СССР, міністар заявіў, што ўзаемаадносіны між абедзьвюмя краінамі разгортваюцца спрыюча.

„Ніякіх перашкод і рознагалосьняў няма.

Экономічныя адносіны паляпшаюцца і ўмацоўваюцца“.

Усе выступаўшыя ў спрэчках зазначалі, што няма ніякіх прычын, якія-б перашкаджалі прызнаньню Чэха-Славакіяй СССР.

Комуністычны дэпутат Бур'ян заяўляе, што, як выявілі апошнія выбары ў самакіраўніцтвы, большасьць жыхарства вырашыла пытаньне аб прызнаньні СССР ў станоўчым сэнсе.

І калі ўрад выказваецца супроць прызнаньня, дык ён знаходзіцца ў поўнай супярэчнасьці з воляю большасьці насельніцтва.

Алёнін.

Пан, буржуй, царскі чыноўнік—вось хто кіраваў Расіяй.

Вялізарная зграя чыноўнікаў ад міністраў да ўраднікаў смактала сокі з працоўнага народу.—На чале стаяў галоўны бязьдзельнік і крывасос —цар.—Усё кіраўніцтва ішло на карысьць паноў і буржуяў.—Працоўны народ слова пікнуць ня мог, ня то, што патрабаваць ад правіцеляў справаздачы ці сказаць ім аб сваіх патрэбах.—Кастрычнік вышыб гэтых дармаедаў.—Мы памятаем аб іх і ніколі не дапусьцім, каб яны вярнуліся.

ЧЫТАЙЦЕ АБ УЧЫНКАХ СТАРОЙ УЛАДЫ Ў ГЭТЫМ АРТЫКУЛЕ.

Цар---першы пан і першы буржуй.

Няпісьменны п'яніца—уладар 140 мільёнаў людзей.

Галавою Расійскай дзяржавы, самым найвышэйшым уладаром зьяўляўся „цар“ ці „імпэратар“. Ён лічыўся нічым не абмежаваным у сваёй уладзе, таму, што, ён, быццам, атрымаў сваю ўладу проста ад бога („памазаньнік божы“).

Цар выдаваў і зацьвярджаў законы, царжа іх і адмяняў, і ніхто ня мог правяраць цара ці супярэчыць яму.

На самай-жа справе, самаўладзтва цара —чысьцейшая бязглузьдзіца. Ён цалкам залежаў ад сваіх прыдворных. Так было ў нас у Расіі і ў іншых краінах. Гэта паказвае песьня буйных нямецкіх паноў „юнкераў“ аб цары: „цар самаўладны да тых пор, покуль выконвае нашу волю“. Гэта значыць, цар быў проста прыказчыкам клясы паноў.

Цара ніхто, па старых законах, судзіць ня мог, хоць-бы ён забіў, абрабаваў, спаліў. згвалціў.

Цар і сам быў першым панам і капітастым у сваёй дзяржаве. Мікалай Раманаў, па прыблізных падліках таго часу, меў 700 мільёнаў рублёў толькі грашыма (на золата). Дакладна вядома, што Аляксандр трэці (бацька Мікалая апошняга) перавёў з аднаго замежнага банку ў другі 300 мільёнаў рублёў.

Акрамя таго, царскай сям'і належылі залатыя прыіскі, фабрыкі, заводы, вінаграднікі, маёнткі, параходзтвы і г. д. Уся зямля ў раней шай Алтайскай губ. (Бійская, Барнаульская Рубцоўская акругі і Ойрацкая аўтономная вобласьць) належыла Мікалаю. У Амэрыцы ў цара была нават уласная чыгунка. У агульным-жа, калі ўсё гэта падлічыць, дык выявіцца, што маёмасьць Раманава каштавала больш 2 мільярдаў рублёў на цяперашнія грошы (мільярд—1000 мільёнаў).

А што за людзі былі цары? Возьмем Аляксандра трэцяга. Ён ня ўмеў добра пісаць па расійску. Вялікі п'яніца бяз чаркі ня мог пражыць аднаго дня.

Але, калі ў яго захварэлі почкі, урачы забаранілі яму піць. Яго жонка Міньні строга сачыла, каб цар ня піў. Тады цар пашоў на выдумку. Ён і яго каханы генэрал Чарэвін, каб абмануць царыцу, зрабілі сабе боты з шырокімі халявамі, за якімі хавалі плоскія бутэлькі з каньяком.

Выбраўшы хвілінку, гасудар падміргваў сабутэльніку: „Голь на выдумкі хітрая, Чарэвін“.—„Хітрая, ваша вялікасьць!“. І выпівалі. А гадзіны праз дзьве „яго вялікасьць“ клалася на дыван і, дрыгаючы нагамі, пужаў сваім хмяльным вясельлем жонку і дзяцей.

Міністры--бліжэйшыя царскія памоцнікі.

Свой вольны час, калі ён ня быў п'яны, цар гуляў у карты. І гэта называлася—«кіраваць» Расіяй.

І так, самі цары ня вельмі-то кіравалі краінай, хто-ж ёю кіраваў? Агромністая, складаная машына з дзесяткаў тысяч чыноўнікаў.

І першымі вінцікамі ў гэтай машыне, першымі царскімі памоцнікамі былі міністры. Іх прызначаў і зьмяшчаў сам цар—асабіста. Толькі перад царом міністры і адказвалі за свае справы.

З каго цар выбіраў міністраў?

Возьмем для прыкладу старшыню савету міністраў Аляксандра Зьмітравіча Пратапопава. Гэта—сімбірскі дваранін, багацейшы прамысловец, уладар агромністых суконных фабрык, старшыня саюзу суконных фабрыкантаў і дырэктар банку.

Кіруючы, усе пытаньні ў сваім ведамстве кожны міністар вырашаў асабіста. Супярэчыць яму з асоб падначаленых ніхто ня меў права.

Хоць закон і паказваў якія колечы дробязныя абмежаваньні для ўсемагутных вяльмож, але па тым-жа законе міністры мелі права ў надзвычайных выпадках ужываць любыя захады, хоць-бы і вышэй свае ўлады. А пад надзвычайны выпадак можна было падагнаць што хоч. І выходзіла, што міністры тварылі, што хацелі.

Вось адзін прыклад. Напярэдадні 9-га студзеня 1905 году урад, на чале з царом ведаў, што рабочыя пойдуць к палацу з просьбай да цара.

Але чыноўнікі нават ня вывесілі абвесткі аб тым, што к цару хадзіць нельга. Наадворот, цар, параіўшыся з міністрамі, даручыў свайму дзядзьку арганізаваць „усьмірэньне» мірнага натоўпу А царскія чыноўнікі арганізавалі гэтыя паабоішчы мірнага натоўпу па ўсіх правілах паліцэйскай навукі. Пецярбург быў падзелены на часткі і на чале кожнай пастаўлены ваенны штаб. Супроць мірнага насельніцтва збіраліся пусьціць нават усё войска Пецярбурскага вокругу. І ў выніку наладзілі крываваю бойню.

Ды і чаго было чакаць ад гэтых людзей. Вось, што піша аб міністрах Аляксандра III адна прыдворная дама, дваранка: Філіпаў—ашуканец, Вышнеградзкі—махлер, Чыхачоў—зладзеяваты купец, Дурнаво—дурань, Гюбэнэн—нахабнік, Варанцоў—дурань і п'яніца, Манасеін—аб ім няма чаго казаць, акрамя дрэннага».

Вось, якія людзі вяршылі лёс Расіі.

Земскія начальнікі--„маленькія губэрнатары“.

Сяляне звалі земскіх начальнікаў — „земскімі ахальнікамі“.

Пад камандай губэрнатара ў Расіі былі земскія, а ў Сібіры сялянскія начальнікі. Гэта былі такія дваране, дробныя паны і паліцэйскія чыноўнікі, як і ўсе астатнія. Насадзіў іх цар Аляксандр III, хоць яны ні для гаспадаркі, ні для кіраўніцтва ня былі патрэбнымі. Яны проста сачылі, каб сяляне пакорліва несьлі сваё ярмо.

Улада іх над сялянствам была неабмежаванай. Вось старая расійская песьня, складзеная пра такога-ж чыноўніка—станавога:

«Ой, горюшко—горе, становой едет в поле. Становому на ужин поросенок нужен».

Калі адзін прыезд усемагутнага чыноўніка выклікаў цэлае гора, дык яго дзейнасьць наганяла кашмар і сьмяртэльны жах.

Большасьць з іх былі няпісьменныя, цёмныя, і нават добрыя намераньні вышэйстаячай улады яны не маглі толкам выканаць. Вось, напрыклад, такі выпадак адбыўся ў Ташкэнце. Прышоў загад к 30 жніўня адчыніць сэмінарыю.

Хутка прызначаны дырэктар гэтай сэмінарыі зьявіўся да генэрала Калпакоўскага. Той даў загад станічным атаманам набраць, колькі ёсьць пісьменных казачат (у той час яны былі рэдкасьцю). Казачат нахапалі, нагрузілі ў паштовыя тройкі і прадставілі ў Ташкэнт. Так-жа хутка напяклі настаўнікаў. Адзін з іх быў паўпісьменны унцер-афіцэр, глядзеўшы за цэйхгаўзам. Другія таксама ня лепшыя. Затое сэмінарыю адчынілі к тэрміну.

Ураднік у вёсцы--паліцэйскае вока.

„Больш аднаго ня зьбірайся“.

І самае грознае для сялян начальства—гэта ўраднік. Самае грознае таму, што часьцей бываў у вёсцы, а значыць, і часьцей усіх зьдзекваўся над сялянамі так, як толькі магла выдумаць яго п'яная галава.

У інструкцыях ураднікам быў толькі адзін галоўны абавязак: «Не дазваляць шумных зборышчаў народу». Лёзунг ураднікаў—«Больш аднаго ня зьбірайся». Наколькі нахабнымі яны былі, зрываючы хабары з сялян, паказвае такі сялянскі анэкдот. Ураднік бярэ з возу ў селяніна кавуна. Той крычыць: «Чаму-ж гэта ты ў мяне кавуна сьпёр». «Маўчы, сукінсын, — адказвае ўраднік, — вось ужо я дома разгледжу, можа гэта не кавун, а бомба».

Паскардзішся--заб'ю да сьмерці.

А паспрабуй паскардзіцца на ўрадніка—нічога акрамя пабояў не атрымаеш. Вось, напрыклад, справа селяніна Воздухава.

У Ніжнім-Ноўгарадзе наглядчік губэрнатарскага дому арыштаваў селяніна Воздухава за тое, што ён прыехаў скардзіцца губэрнатару на параходную прыстань, што яна не дала яму білета. У паліцэйскім вучастку яго зьбілі так, што ён на другі дзен раніцою памёр.

Паліцэйскіх, забіўшых яго, Шэлемэцьцева Шульгіна, Шыбаева, Альховіна і Панава аддалі пад суд таму, што справу замяць не ўдалося.

Суд прызнаў забойцаў віноўнымі, але ня ў тым, што яны зьбілі селяніна, а ў тым, што забілі яго. Гэта значыць, біць можна колькі хочаш, але толькі не да сьмерці. Ды, калі і да сьмерці, дык адробішся месяцам турмы, як адрабіліся двое з гэтых паліцэйскіх.

І такія справы былі ў царскі час самымі звычайнымі справамі.

Вось якая зграя паліцэйскіх стаяла над рабочымі і сялянамі. Стаяла і неабмежавана, бескантрольна кіравала, рабавала, распараджалася народным жыцьцём, ня пытаючы нікога.

„Дзяржаўная Дума“---бездапаможная гаварыльня.

На 400 з лішнім дэпутатаў—толькі 14 ад рабочых.

Праўда, трэба сказаць, што ў царскай Расіі была такая ўстанова, якая быццам павінна была абараняць народныя патрабаваньні. Гэта была, так званая „Дзяржаўная Дума“. Цар устанавіў яе пасьля 1905 году, спалохаўшыся рэволюцыі.

Дзяржаўная Дума складалася з выбарчых прадстаўнікоў „ад усяго народу“. Аднак, гэтыя выбары былі падстроены так, што рабочыя усёй Расіі маглі выбіраць у Думу толькі 16 прадстаўнікоў. А ўсяго ў Думе было 400 з лішнім членаў. І амаль усе яны былі буйныя чыноўнікі, прамыслоўцы, паны і крыху сялян-багацеяў.

Але і гэта панска-буржуазная Дума была зусім бясьсільна. Яна павінна была выдаваць законы. Але цар павінен быў зацьвярджаць кожны прыняты Думою, закон, і, калі ён не зацьвярджаў, закон не праходзіў у жыцьцё.

Калі на Ленскіх прыісках жандармэрыя пад кіраўніцтвам уладароў гэтых прыіскаў растрэліла безабаронны натоўп ні ў чым непавінных рабочых, буржуазія, якая сядзела ў Дзяржаўнай Думе, патрабавала ад ураду адказу. Ёй не спадабалася, што растрэл быў зроблены вельмі па дурному. Яна лічыла, што тое-ж самае можна было зрабіць разумней.

У адказ на запытаньне, міністр унутраных спраў Макараў заявіў: „Так было, так ёсьць і так будзе“. І Дума нічога не магла зрабіць.

Варона вароне вока ня выклюе.

Буржуі з панамі заўсёды згаварваліся.

Але наогул буржуі маглі згаварвацца з панамі і дзейнічаць разам. Вось, напрыклад, як яны вялі войны. Каля 1900 году Расія захапіла кітайскую вобласьць Манчжурыю. На пабудову чыгункі, на ўтрыманьне арміі і чыноўнікаў у захопленай вобласьці траціліся мільярды рублёў і тысячы людзей.

Нажываліся тут чыноўнікі, атрымоўваўшыя ў новых вобласьцях трайную пэнсію, пад'ёмныя, сутачныя, кватэрныя, сталовыя і г. д., паны, захапіўшыя сабе агромністыя прасторы зямлі пад маёнткі, падрадчыкі (звычайна буйныя купцы), якія рабавалі казну на пабудове дарогі, на дастаўцы правіянту і амуніцыі для арміі.

У часе вайны з Японіяй, у 1905 годзе, усё з-за гэтай-жа Манчжурыі, падрадчыкі разам з урадовымі інжынэрамі, ня ведаючы куды дзяваць нарабаваныя грошы, купалі простытутак у шампанскім (самае дарагое вінаграднае віно). А буйныя капіталісты, уладары рэйка-пракатных і вагона-будаўнічых заводаў зашыбалі грошы, прадаючы ўраду абсталяваньне і вагоны для чыгункі.

Патрэбнасьці мець Манчжурыю ў дзяржаве у цэлым ня было ніякай. Ніводнай капейкі карысьці яна ад гэтага не атрымала, хоць і ўсадзіла масу людзей і грошай.

Ці яшчэ прыклад: з-за чаго заваёўвалі Туркэстан? Пасьля заваяваньня Туркэстану, адна яго воласьць Дагбіцкая пачала плаціць цару падатку 5107 рублёў, да гэтага яна плаціла ўсяго 320 рублёў. З Маскоўскай і Уладзімірскай губэрні, пасьля заваяваньня, было прывезена ў Самарканд 354 тысячы пудоў расійскай мануфактуры і 36 тысяч пудоў пражы і нітак. Зарабілі-ж на гэтай справе маскоўскія капіталісты.

А генэралы, паны—атрымоўвалі славу, чыны, узнагароды. Пры заваяваньні Туркэстану малады генэрал Скобелеў атакаваў горад Хіву, ў той час, калі расійскія камадзіры ўжо ведалі, што гэты горад здаецца. Ведаў аб гэтым і сам Скобелеў, але яму было нявыгадна проста заняць горад. А калі ён перарэзаў безабаронных хівінцаў, дык стварыў сабе з гэтага «бліскучую» перамогу і, вядома, атрымаў сабе за яе чын, пахвалу і ўзнагароду.

Вось, такім чынам, паны у саюзе з капіталістымі, на чале галоўнага пана—капіталіста - цара, высмоктвалі з працоўных усе сокі.

Царскія намесьнікі—губэрнатары.

„Еш кукурузу, якое няма“.

Падначаленым міністру зьяўляецца губэрнатар. Гаспадар губэрніі—так называлі яго. Каб стаць губэрнатарам, не патрабавалася ніякай асьветы, ніякіх ведаў. Досыць было быць вядомым дваранінам. Прызначаўся губэрнатар царом па савету з міністрам унутраных спраў. Усе чыноўнікі ў губэрніі падначальваліся губэрнатару. Ён павінен быў кіраваць усім жыцьцём губэрніі.

Хоць губэрнатар павінен быў займацца гаспадарчымі патрэбамі краю і іншымі справамі, на самай-жа справе ён нічога гэтага не рабіў з тэй прычыны, што ён быў начальнікам тайнай палітычнай паліцыі (ахранкі) і паліцыі грамадзянскай, дык і займаўся выключна паліцэйскай дзейнасьцю, гэта значыць, змагаўся з рабочымі і сялянамі, і сачыў, каб усе захоўвалі вернасьць цару і шчыра маліліся богу.

Калі-ж губэрнатар і спрабаваў зрабіць што-небудзь разумнае, дык у яго нічога не атрымоўвалася. Казанскі, напрыклад, губэрнатар, у часе голаду раіў сялянам варыць кашу з кукурузы і есьці яе з маслам замест хлеба. А кукурузы якраз у Казанскай губэрні ніколі ня было. І расла яна за некалькі тысяч вёрст у Бэсарабіі і Румыніі.

Вяцкі губэрнатар тады-ж забараніў перавозіць хлеб з аднэй воласьці ў другую, як быццам-бы хлеба ад гэтага магло стаць больш

Хабар корміць, хабар поіць і каханку дае.

Усе яны былі хабарнікі, таксама, як і іх падначаленыя. У 1907 годзе ў аднэй часопісі быў апісан прыбытак і выдатак нейкага губэрнскага чыноўніка. Гэты чыноўнік атрымоўваў пэнсію ў год 3 з паловай тысячы рублёў, а траціў: на кватэру паўтары тысячы, слузе—100 рублёў, за 4-х дочак у пэнсіёны—800 руб., на ўборы жонкі і дачкі—5.560 рублёў, на ўтрыманьне коняй і экіпажу—2500, на каханку для сябе—5000 руб., на стол і 4 балі ў год—2200 рублёў.

Адкуль усё гэта бралася? Ясна, што дапаўнялася хабарамі. Вярней, хабары і былі галоўным прыбыткам, а пэнсія пабочнай.

Хоць хабары і лічыліся вялікім злом, але з ім ніхто і не спрабаваў сур'ёзна змагацца.

Усе чыноўніцкія месцы захопліваліся, галоўным чынам, панамі. Капіталістым, каб праводзіць у жыцьцё сваю палітыку, неабходна было купляць чыноўнікаў. З гэтай прычыны хабар быў своеасаблівага роду сродкам хаўрусу паміж клясай капіталістых і паноў.

Адзін саветнік царскага міністра Штюрмэра—Манасевіч-Мануйлаў—ухітрыўся сарваць са Злучанага банку хабар 26000 р. і некалькі вялікіх сум з уладара фабрыкі „Треугольник“ Утэмана і іншых асоб. Гэта было ўжо ў 1916 годзе.

Суд па чыноўнічым паказе.

„Закон что дышло, как повернул—так и вышло“.

Ды і вельмі цяжка было прыцягваць царскіх чыноўнікаў да суду. На чыноўніка можна было скардзіцца хіба толькі яго начальніку, але кожны начальнік рабаваў разам са сваімі падначаленымі.

Ды і судзьзі царскія былі ня лепшыя за іншых. Вось вам адна судовая справа.

У 1911 годзе на акраіне гораду Кіеву знайшлі труп забітага хлопчыка Юшчынскага. Сьледзтва паказала, што забіла яго шайка разбойнікаў меўшая прытон ў Веры Чэбэрак. Забілі яго за тое, што ён пасварыўшыся з сынам Веры, абяцаў данесьці паліцыі аб дзейнасьці шайкі, аб якой ён ведаў.

Але з тэй прычыны, што ўладзе трэба было наладзіць яўрэйскі пагром, дык зараз-жа ўсіх людзей, ведаўшых праўду, пастараліся прыбраць, і наладзілі другое сьледзтва, якое зьляпіла справу: Юшчынскага забіў яўрэй Бэйліс для таго, каб піць яго кроў на сьвяткаваньні пасхі.

Гэтую-ж хлусьню спрабавалі і адстаяць на судзе. Усе лепшыя людзі Расіі і шмат сусьветна—вядомых людзей усімі сіламі супраціўіліся гэтаму. Адзін з забойцаў Юшчынскага сазнаўся ў сваім злачынстве. Праўду заціраць рабілася немагчымым. І толькі тады Бэйліса з вялікай неахвотай апраўдалі.

ЯЧЭЙКІ РЫХТУЮЦЬ ПАДАРУНКІ.

500 рублёў даў ЦСУ.

Прамова тав. Мазо.

З боку комсамольскай ячэйкі прайшла досыць моцная кампанія за ўдзел усіх працаўнікоў у суботніку. Былі праведзены сходы сярод моладзі і дарослых працаўнікоў. Была распаўсюджана газэта „Наш подарок Октябрю“.

На працу прышлі звыш 300 чалавек. Моладзь—усе, як адзін і з ахвотай узяліся за работу.

Нават група комсамольцаў не адмовілася працаваць на чорнай рабоце, зарабілі 35 руб. З прыблізных падлікаў ЦСУ дасьць на карысьць бяспрытульных больш 500 рублёў.

Паўтысячы рублёў.

Прамова-ўражаньні Міколы Таўкачова.

Калі сябра бюро ячэйкі працмастацтва стаў ўмоўлівацца з адказнымі асобамі,—ніякіх перашкод ня сустрэлася. У Белдзяржкіно адразу-ж паказалі рэпэртуарны сьпіс кіно-фільмаў. Нават размоў аб тым, каб заплаціць за пракат фільмаў ня было і сябра бюро выбраў найлепшае, што было ў рэпэртуарным сьпісе.

Оркэстр таксама даў згоду працаваць бясплатна.

У панядзелак 23, у двух кіно („Чырвоная Зорка“ і „Пролетары“) ячэйка наладзіла сэансы. На працу зьявіліся ўсе. Дарослыя таксама прышлі, і публіка падтрымала суботнік.

У агульным суботнік даў каля 500 руб.

Ня трэба выдумляць, бяссэнсавых работ

Прамова тав. Варушылы

Я чуў, што нехта з выступаючых на нарадзе па правядзеньні суботніка, сказаў, што мы можам організаваць у Наркамграшовых спраў абсьледваньне, і перавучот, які ўцягне служачую моладзь і дасьць рэальны вынік.

Наркамграшовых спраў праводзіць скарачэньню штатаў, змагаецца з папяровай цяганінай, на вошта яму организоўваць яшчэ нейкія новыя работы. І наогул, гэта такі апарат, які не сутыкаецца з масамі, якому ня патрэбны абсьледваньні, іншая справа ЦСУ, ці наш акруговы аддзел грашовых спраў там гэта можна ўтварыць.

Можна было танней зрабіць суботнік у кампанію па збору сельскага гаспадарчага падатку, вылічэньне падатку і г. д. На гэта былі адпушчаны сродкі і мы-б з вялікаю радасьцю далі працу моладзі.

Зарабілі 50 рублёў.

Слова тав. Д. Каткова.

(Друкарня Інбелкульту).

Мы старанна і загадзя рыхтаваліся да суботніка. Мы добра ўлічылі тыя папярэджаньні наконт адмоўных бакоў раптоўнасьці, аб якіх пісалася ў газэце «Чырвоная Зьмена».

Восем гадзін працы далі 50 рублёў на карысьць бяспрытульных.

Суботнік ў швэйнікаў.

Праз 5 дзён мы сьвяткуем.
Як Менск сустракае вялікую гадавіну.

Урачыстае пасяджэньне Менскага гарсавету.

5-га лістапада ў памяшканьні Дому Культуры адбудзецца ўрачыстае пасяджэньне Менскага гарадзкога савету, прысьвечанае 10-ай гадавіне Кастрычнікавай рэволюцыі.

Пасяджэньне будзе праведзена разам з профэсыянальным актывам і прадстаўнікамі грамадзкіх організацый.

Грандыёзная пантаміма на Пляцу Волі.

У нядзелю 6-га лістапада артыстыя БДТ-2 і колектыву расійскай драмы на Пляцу Волі разыграюць вялікую пантаміму (масавая інсцэніроўка) на тэму **«Што было-б у СССР, каб ня было Кастрычнікавай рэволюцыі»**. У пантаміме ўдзельнічае 120 чалавек.

Акрамя таго, 7-га лістапада на бальконах дамоў і перасоўных пляцоўках будуць разыгрывацца розныя жывыя сцэнкі, адбіваючыя социялістычнае будаўніцтва ў СССР.

Клюб „Кім“ у дні сьвята.

4-га лістапада ў памяшканьні клюбу адбудзецца вечар саюзнай ячэйкі мэталістых.

Пачынаючы з наступнага дню, з 10 гадзін раніцы ў клюбе будуць адбывацца школьныя ранішнікі, прысьвечаныя гадавіне Кастрычніка.

5-га лістапада наладжваецца шырокі вечар самадзейнасьці сяброў клюбу. На вечары выступяць усе гурткі. Граюць два оркэстры.

6-га—тры кіно-сэансы для **беспрацоўнай моладзі**.

7-га—вечар ячэйкі сельска-гаспадарчых майстэрняў імя Бурбіса. Пастаноўка „Пурга“ Балет.

8-га—вечар 7-й школы.

У фойэ адчынена вялікая выстаўка клюбнай працы.

Зараз у клюбе кожны вечар адбываюцца чыткі мастацкай літаратуры аб Кастрычніку.

Чым адзначаць гадавіну школы.

6-га і 8-га лістапада па школах Менску будуць праводзіцца вучнёўскія вечары разам з прадстаўнікамі бацькоў.

Да вечароў прыстасоўваецца адчыненьне новых школьных майстэрняў і гурткоў, **увядзеньне гарачага сьнеданьня** ў некаторых школах.

Таксама будуць раздавацца **падарункі вучням**. Для бяднейшых з іх на сродкі школ вакупляюцца падручнікі.

7-га лістапада—2 агульна-гарадзкіх **інтэрнацыянальных школьных вечары**.

Карнавал фабзавучу поліграфвытворчасьці

Комсамольцы фабзавучу поліграфвытворчасьці падрыхтавалі цікавы карнавал, з якім выступяць на дэмонстрацыі. Карнавал адаб'е характэрныя вытворчыя і бытавыя моманты жыцьця фабзавучу.

... І буйнай радасьцю прапяты,
Сустрэнем, дружа, гэта сьвята!

Конкурс на лепшага стралка.

Саюз будаўнікоў у дні Кастрычнікавых урачыстасьцяў праводзіць спаборніцтвы на лепшага стралка.

У конкурсе ўдзельнічае пераважна рабочая моладзь.

Дармовыя пастаноўкі і кіно-сэансы.

У дні сьвята ва ўсіх тэатрах і кіно адбудуцца дармовыя пастаноўкі і кіно-сэансы.

Дэмонструюцца новыя карціны Белдзяржкіно: „Гірш Лекерт“, „Беларусь“, „Кастусь Каліноўскі“.

Білеты распаўсюджваюць профсаюзы.

Лятучыя концэрты.

Сымфонічны оркэстр, у складзе лепшых музыкаў Менску, дасьць лятучыя концэрты па рабочых клюбах.

У програме—клясычныя творы.

Што падрыхтавалі студэнты.

На пэдфаку адчыніўся кіоск кастрычнікавай літаратуры. У габінэце Марксызму і Ленінізму таксама наладжана выстаўка палітычнай літаратуры аб Кастрычніку.

6-га лістапада адбудзецца вечар студэнцтва сумесна з профэсарамі па пытаньні: **„Навука і культура да 10-годзьдзя Кастрычніка“**.

7-га—агульна-студэнцкі вечар з вялічэзнай розвастайнай програмай.

Прыяжджайце на сьвята!
Ліст чырвонафлётца Сашэнкава.

Добры дзень, дарагія таварышы комсамольцы. Шчырае вам прывітаньне ад усяго асабістага складу лінкору і ў прыватнасьці ад 8-й роты качагараў.

Мы, не дачакаўшыся вашага адказу, пастанавілі вам яшчэ напісаць. Вы, напэўна, добра ведаеце, што надыходзіць вялікае сьвята—сьвята 10 гадавіна Кастрычніка.

Трэба падумаць аб тым, каб яго правесьці разам з вамі. **Можа організуем дэлегацыі?** Ініцыятыва павінна быць вашай.

З чырвонафлёцкім прывітаньнем:

Сашэнкаў.

Комсамольскае шэфства.

Рыхтуем падарункі марфлётцам.

Комсамольская ячэйка мазырскай фабрыкі **„Чырвоны Кастрычнік“** узмацніла сваю сувязь з падшэфным лінкорам.

Перапіска з чырвонафлётцамі зачытваецца на агульным сходзе ячэйкі. Акуратна зьбіраецца штомесячны пятачок.

Нядаўна быў наладжаны платны спэктакль у карысьць марфлёту. На сабраныя грошы мы рыхтуем падарункі падшэфным да 10 гадавіны Кастрычніка.

Ф. Хазанаў.

„Бяру слова па справаздачы!“.
На перавыбарах бюро ячэек.

Шырокая хваля перавыбараў бюро комсамольскіх ячэек пракацілася па Беларусі. Гэта хваля сапраўднай унутры саюзнай дэмократыі. Ня было такога недахопу ў рабоце ячэйкі, аб якім не сказалі-б у спрэчках комсамольцы; кожную кандыдатуру новага сябра бюро доўга абмяркоўвалі, ніякай казёншчыны не адчувалася...

Аб гэтым яскрава гавораць лісты ў рэдакцыю. Характэрныя вытрымкі з іх мы тут прыводзім.

Піша юнкор **Шапіра** з Нова-Барысаву (лесапільны завод імя Розы Люксэмбург.):

„Справаздача сакратара ячэйкі выклікала **нябывалыя спрэчкі**. Больш за ўсё гаварылі аб добрых баках работы. А іх шмат. Усе комсамольцы ахоплены асьветай. Шмат якія наведваюць школы рабочай моладзі. Добра пастаўлена экономработа. На заводзе маецца 9 вучняў, якія прымацаваны да майстроў і досыць добра вучацца. Адзначылі ў спрэчках і аб тым, што **слаба працуе піонэр-атрад**.

Па ініцыятыве бюро ячэйкі быў праведзен вечар „Чырвонай Зьмены“, які павялічыў яе тыраж ад аднаго экзэмпляру да 40. А ў ячэйцы 28 чалавек. Гэта гаворыць аб тым, што да работы ячэйкі ўцягваюцца і беспартыйныя. Склад бюро абнавілі на 60 проц.

А комсамолец з заводу „Пролетары“ (Гомельшчына) паведамляе:

„Вось, што адзначылі нашы комсамольцы па справаздачы сакратара: дрэнна ішла політыка-адукацыйная работа ўлетку. Гурткі працавалі несыстэматычна. Юнсэкцыя не працавала, ні было экскурсій. Новае бюро закідалі **шматлікімі прапановамі**. Склад абнавілі на 70 проц.“.

Аб перавыбарчым сходзе ў ячэйцы Менскіх агульна-адукацыйных курсаў піша І. Фішбэйн:

„Сход цягнуўся ля 6 гадзін. Самае галоўнае дасягненьне за гэты пэрыод—аўторытэт сярод вучняў. Часьценька (гэта, безумоўна, няправільна) вучні замест вучкому зварочваюцца ў бюро ячэйкі, каб вырашыць тое ці іншае пытаньне“.

М. Бэйлін піша з Гомельскай ячэйкі коопэратыўных органаў:

„У спрэчках па справаздачы бюро комсамольцы адзначылі, што маюцца **вялікія дасягненьні ў галіне ваенізацыі**. Вельмі добра працаваў ваенны гурток—комсамольцы праявілі вялікую зацікаўленасьць да вывучэньня тэорыі вайсковай справы. Зараз організоўваецца баявая дружына. Добра вялася экономработа. Правяралася кваліфікацыя вучняў, праведзен конкурс на лепшага маладога прадаўца.

Новаму бюро комсамольцы сказалі наступнае: бюро працавала добра, але можна яшчэ лепш. У гэтым ваша задача“.

У агульным, перавыбарчая кампанія бюро ячэек праходзіць з посьпехам. На гэты раз прыкмячаецца **вялікая актыўнасьць радавых комсамольцаў, якія раней сябе ў рабоце ячэйкі ня выявілі**. У склад бюро ячэек высоўваецца новы актыў.

Нін. А—кі.

Што часам вадмяняе жывую працу

Ведай гісторыю Кастрычніка.

10 год назад.
1, 2 і 3 лістапада.

У апошнія дні свайго існаваньня часовы ўрад супольна з меншавікамі і эсэрамі разгарнуў шалёную кампанію супроць падрыхтоўваемага бальшавікамі ўсерасійскага зьезду саветаў.

Па ўсёй краіне рассылаюцца ўрадавыя прадстаўнікі з мэтай зрыву выбараў на зьезд. Гэтыя прадстаўнікі спрабуюць давесьці насельніцтву, што ўсерасійскі зьезд саветаў—бальшавіцкая выдумка, крамольная справа, накіраваная супроць «единственно-законного» часовага ўраду.

Але **гэтая агітацыя не дае ніякіх вынікаў**. Мясцовыя саветы рабоча-сялянскіх дэпутатаў, фабзавкомы, рэволюцыйна-вайсковыя організацыі адказалі на выпады ўрадавых гастралёраў рэзолюцыямі, якія патрабуюць **неадкладнага пераходу ўлады ў рукі саветаў і складаюць наказы сваім прадстаўніком, якія абіраюцца на зьезд**.

Бальшавіцкая агітацыя ў гэтыя дні дасягнула вялічэзнага размаху. Ня было ніводнага буйнага прадпрыемства, дзе-б ня быў штодня партыйны агітатар, які растлумачваў куды вядзе краіну часовы ўрад і заклікаў да ўдзелу ва ўзброеным паўстаньні.

У гэты напружаны і адказны момант, калі ўся наша партыя і нават беспартыйныя рабочыя з поўнай сьвядомасьцю рыхтуюцца да рэволюцыі. У ЦК РСДСП складаецца правае крыло з т. т. **Каменева і Зіноўева**. Гэта яны на пасяджэньні ЦК выказваліся за адмену паўстаньня і галасавалі супроць яго. Але гэта штрэйкбрэхаўская пазіцыя сустрэла бязьлітасны адпор з боку большасьці ЦК і тав. **Леніна**.

* * *

Падзеі гэтых дзён у Заходняй вобласьці мала чым адрозьніваюцца ад падзей у цэнтры. Тая-ж напружаная дзейнасьць партыі па падрыхтоўцы паўстаньня, тыя-ж спрыяючыя адносіны мас да пераходу ўлады ў рукі саветаў, тое-ж шалёнае ўлюлюканьне з боку ўсіх ворагаў рэволюцыі,—меншавікоў, эсэраў, бундаўцаў і белграмады.

У Менску зьявіліся трывожныя чуткі, распаўсюджваемыя контр-рэволюцыйнымі партыямі, аб тым, што бальшавікі рыхтуюць гвалтоўныя паўстаньні і крывавую разьню. У сувязі з гэтым, Менскі савет зьвяртаецца да народу з адпаведнай адозвай, у якой заспакойвае насельніцтва і адхіляе ўсякія хлусьлівыя чуткі.

А заўтрашні дзень ужо дыша рэволюцыяй...

Да ведама тэа-кіно-кораў.

У чацьвер, 3-га лістапада, у памяшканьні рэдакцыі газэты **„Чырвоная Зьмена“** (Комсамольская, 25) адбудзецца

ПЕРШЫ ОРГАНІЗАЦЫЙНЫ СХОД ГУРТКА ТЭА-КІНО-КОРАЎ,

на які запрашаюцца наступныя таварышы: **Бычкоўскі** (МШВ), **Адамчык, Лобач, Мароз, Пусэль, Хмялеўская** (МББ чыг.), **Палякоў, Хвальцюк** (аб'яднаная профшкола), **Зысман** (аг. адукацыйныя курсы), **Старавойтаў** (с. г. майстэрні), **Цыльштэйн** („Чырвоная Зара“), **Я. Гарбацэвіч** (Белпэдтэхнікум), **Бакуценка** (вытворчыя майстэрні), **Караткевіч** (2-я сямігодка) **Галкіна** (1-я бальніца) і **Шварцман**.

Таксама запрашаюцца ўсе таварышы, жадаючыя працаваць у гуртку.

Пачатак а 7-й гадзіне.

Запіс у гурток праводзіцца штодзённа ў памяшканні рэдакцыі ад 12 да 1-й гадзіны дню ў т. Таўбэ.

Калючыя дробязі.

ЦУДЫ „ЭКОНОМІІ“ паказвае адміністрацыя нашай фабрыкі **„Дняпроўская Мануфактура“** Нядаўна набыла адміністрацыя гучна-гаварыцель, які паставіла на фабрычным двары. Рабочыя слухалі лекцыі і концэрты і былі вельмі здаволены. Раптам гучна-гаварыцель згінуў. **І з тэй пары нічога аб ім ня ведаюць.** Гавораць, што гэта адміністрацыя зрабіла для таго, каб „з'экономіць“ на... радыё-энэргіі.

Галавічар.

ЗАСНУЛА РЭДКОЛЕГІЯ насьценгазэты заводу **„Комінтэрн“** (Нова-Барысаў). Ужо чацьвёрты месяц, як не выпушчаецца насьценгазэта. Хлопцы шмат гаварылі аб гэтым рэдколегіі, прыносілі свае дописы, але нічога не дапамагае. Газэта ня выходзіць.

Каган.

ГУТАРКІ ЎРАЧА

Ад тубэркулёзу можна пазбавіцца.

Лацінскае слова tuberkul (тубэркул) значае бугарок. Таму тубэркулёз і называюць яшчэ бугарчаткай.

Хвароба гэтая выклікаецца асаблівай бактэрыяй, якая ўпяршыню была знойдзена ў 1882 годзе вядомым вучоным Робэртам Кохам.

Першая зьмена ў тканях, якую ўтвараюць „кохаўскія палачкі“, выяўляецца ў маленькім бугарку, які нельга разглядзець з пачатку няўзброеным вокам. Потым гэты бугарок усё больш і больш павялічваецца і дасягае велічыні макавага зярняці.

Калісьці і ў доктароў і ў шырокіх мас насельніцтва існавала поўная ўпэўненасьць у тым, што тубэркулёз, сухоты—вылечыць нельга.

Зараз ужо ня можа быць месца такому погляду. Тое, што тубэркулёз вылячымы даводзяць шматлікія назіраньні, утвораныя над вялікай колькасьцю хворых, якія выпісваліся з санаторый і іншыя вопыты.

Ад тубэркулёзу можна пазбавіцца толькі тады, калі хвароба будзе своечасова захоплена.

У той час, як у дзяцей пераважваюць жалёзістыя формы тубэркулёзу, сярод падросткаў часьцей назіраецца тубэркулёз лёгкіх—сухоты. Гэта тлумачыцца часта дрэннымі вытворчымі ўмовамі, у якіх апыняецца рабочая моладзь.

У аснову лячэньня тубэркулёзу дзяцей і падросткаў кладзецца ўзмацненьне організму добрымі харчамі, чыстым паветрам і, галоўнае, **правільным парадкам жыцьця**.

Усе патугі павінны быць накіраваны на павышэньне супраціўляемасьці організму. У гэтых адносінах самым лепшым мэтодам можна лічыць **гігіена-дыэтычны мэтод**, устаноўлены нямецкім вучоным Брэмерам.

Пры гэтым мэтодзе лячэньня увесь дзень хворага строга разьмеркаваны. Спакой, рухі, яда—для ўсяго маецца свой вызначаны час. Такі гігіена-дыэтычны мэтад лячэньня праводзіцца і ў Менскім начным тубэркулёзным санаторы. У гэтай установе хворыя, ня спыняючы сваей звычайнай працы, падпарадкуюцца агульнай аздаравіцельнай сыстэме.

Многія прытрымліваюцца думкі, што тубэркулёз вылечваецца **толькі** на курортах. Гэта **няверна**.

Хворы можа і павінен лячыцца ў тым клімаце, у якім ён жыве.

Трэба яшчэ сказаць, што гігіена-дыэтычны мэтод можна з посьпехам праводзіць у сябе дома.

Хворы, калі гэта магчыма, павінен зьмяшчацца ў асобным чыстым і сьветлым пакоі. Усю непатрэбную мэблю трэба вынесьці.

Неабходны: чыстата цела, адзеньня і пасьцельнай бялізны; зьнішчэньне пылу і праветрываньне пакою; гігіена харчаваньня; адмова ад ужываньня алкоголю і курэньня.

Матлес.

НА УСЕБЕЛАРУСКІМ ЗЬЕЗЬДЗЕ ПРОФСАЮЗАЎ.
Зьезд абмеркаваў справаздачу Цэнтральнага Савету.
Профорганізацыямі ахоплена амаль ўсё работніцкае насельніцтва Беларусі.—Зарплата рабочых павялічылася на 15 процантаў.—Побач з гэтым ідзе няўхільны рост рабочых кадраў, занятых у вытворчасьці.—Становішча вучнёўства будзе палепшана.

20-гадовы батрак з Мазыршчыны, які сядзіць у партэры Дому Культуры, прыкрывае вочы ад яркага сьвятла і непрывычнай абстаноўкі. Ён ніколі ня быў на зьездзе ўсебеларускага значэньня, першы раз сядзіць у такім вялікім, поўным сьвятла, лёзунгаў, чырвоных сьцягаў, памяшканьні і адчувае сябе з пачатку досыць ніёмка...

Але хутка сароміівасьць хлапца праходзіць. Побач ва усёй залі сядзяць не паны якія-небудзь, а такія-ж, як ён—батракі, рабочыя...

Нехта ляскае па плячу—зямляк з Мазыршчыны.

— Што, Антон, не прызвычаіўся? Трэба ва ўсякім становішчы, нават у ролі дэлегата ўсебеларускага профз'езду адчуваць сябе, як у сваёй талерцы. Яшчэ ня тое можа здарыцца з нашым братам—батраком.

Іх гутарку перарывае званок старшыні. Галовы ўсіх павярнуліся да сцэны.

— Гэта старшыня ЦСПСБ?

— Так, ціцэй, дай паслухаць.

* * *

Тав. Перапечка—старшыня ЦСПСБ—гаворыць аб тым, што блізка і знаёма ўсім прысутным, што ўсе яны пераджылі. Тое было ў часы грамадзянскай вайны. Тады профсаюзны зьезд першым пунктам парадку дню заслухоўваў інформацыю аб становішчы на франтох. Пасьля такой інформацыі не адзін дэлегат зьезду накіроўваўся туды, дзе лілася кроў,—у шэрагі чырвоных барацьбітоў, што адстойвалі ў змаганьні з белымі межы савецкай краіны.

Зараз мы знаходзімся ў зусім іншых умовах. Але гэта ня значыць, што мы спакойны што мы ня лічым клопат аб узмацненьні абароназдольнасьці краіны адным з сваіх першачарговых абавязкаў. Профсаюзы павінны клапаціцца, каб уся маса працоўных была на варце, была падрыхтавана даць адпор магчымаму нападу замежных імпэрыялістых.

Напярэдадні 10-цігодзьдзя Кастрычніка нашыя профорганізацыі **ахапляюць амаль усё насельніцтва БССР, якое занята працай па найму.**

Побач з колькасным ростам саюзных мас ідзе **няўхільнае паляпшэньне іх матар'яльнага становішча, аб чым яскрава сьведчыць нядаўна выдадзены маніфэст сэсіі ЦВК СССР.**

* * *

Пасьля ўступнай прамовы тав. **Перапечкі** зьезд прыступае да выбараў прэзыдыуму. Адзін за другім на сцэну ўваходзяць пад воплескі прысутных таварышы **Кнорын, Карп, Бэнэк, Шаліма, Платун, нізавыя дэлегаты, рабочыя ад варштату.**

Тав. **Кнорын** вітае зьезд і ўсю рабочую клясу БССР з 10-цігодзьдзем Кастрычніка. Ён спыняецца на шляху, які пройдзен за гэты тэрмін краінай і савецкай уладай, абмалёўвае сучаснае міжнароднае і ўнутранае становішча СССР, потым пераходзіць да задач, што стаяць перад працоўнымі на парозе 11 году рэволюцыі.

Дэлегаты наладжваюць гучныя воплескі тав. **Кнорыну.** Так, задачы, якія стаяць перад нашай краінай, яны выканаюць разам з усімі працоўнымі, прадстаўнікамі якіх яны зьяўляюцца.

* * *

Шчырае прывітаньне перадае зьезду ад імя Менскай агульна-гарадзкой конфэрэнцыі рабочай моладзі комсамолец **Каган.** Ён гаворыць аб неабходнасьці паляпшэньня пастаноўкі вучнёўства, урэгуляваньня тарыфнай сеткі, павышэньня кваліфікацыі даяўчат, уцягненьня ў вытворчасьць беспрацоўных падросткаў і інш. Ён выказвае ўпэўненасьць, што зьезд спыніцца на гэтых пытаньнях і вырашыць іх.

* * *

На другім сваім пасяджэньні, 29-га кастрычніка, зьезд заслухаў справаздачу тав. **Перапечкі** аб дзейнасьці ЦСПСБ. Дакладчык падрабязна і ўсебакова абмаляваў грунтоўныя моманты профработы за пэрыод ад 5 да 6 зьезду саюзаў, выявіў яе дасягненьні і далейшыя задачы.

Вось лічбы: лік профсаюзнай масы вырас з 170 тысяч да 223 тысяч; зарплата павялічылася на 15 проц; лік рабочых занятых у вытворчасьці павялічыўся за справаздачны пэрыод на 43 проц.; профактыў складае каля 15 проц. усіх членаў профсаюзаў.

Тав. **Перапечка** шэрагам прыкладаў і лічбаў ілюструе **ўдзел саюзных мас у рацыяналізацыі вытворчасьці, павышэньні продукцыйнасьці працы, рост культурнага ўзроўню працоўных ды інш.**

Па дакладу разгарнуліся вялікія спрэчкі, дэлегаты з месц крытыкавалі дзейнасьць ЦСПСБ адзначалі дасягненьні і недахопы профсаюзнай працы. У нядзелю, 30-га кастрычніка, тав. **Перапечка** выступіў з заключным словам.

* * *

У памяшканьні зьезду знаходзіцца вялікая выстаўка профэсыйнай літаратуры, організаваная рэдакцыйна-выдавецкім аддзелам ЦСПСБ.

На зьезьдзе прысутнічала **370 дэлегатаў** з розных акруг БССР. Большасьць дэлегатаў—рабочыя ад варштату і нізавыя профработнікі.

Я. З.

За правільны рост зарплаты і кваліфікацыі вучняў.
Нашы прапановы зьезду профсаюзаў.

Гэтымі днямі пры ЦК ЛКСМБ адбылася экономнарада комсамольцаў-дэлегатаў зьезду профсаюзаў.

Нарада абмеркавала шэраг пытаньняў, зьвязаных з профработай сярод моладзі, галоўным з якіх было пытаньне аб устанаўленьні новай тарыфнай сеткі для вучняў прадпрыемстваў.

Як вядома, існаваўшая дагэтуль 17-разрадная тарыфная сетка аказалася цяжкацэўвай, дзякуючы зьдзельшчыне, пры якой фактычны заробак рабочага ў шмат разоў перавысіў тарыфную сетку. Вось чаму профсаюзы БССР заняліся пераглядам існуючай тарыфнай сеткі і заменай яе больш падыходзячай, дзеля забесьпячэньня вызначанага заробку рабочага.

Пры тарыфнай рэформе таксама ўзьнікла пытаньне аб ўстанаўленьні асобнай тарыфнай сеткі для вучняў. Профсаюзы мяркуюць устанавіць для падросткаў, працуючых на прадпрыемствах, 5-разрадную тарыфную сетку пры трохгадовым тэрміне навучаньня.

Экономнарада пры ЦК выказалася супроць гэтага з прычыны таго, што ўвядзеньне пяціразраднай сеткі выкліча значнае разыходжаньне паміж зарплатай падростка ў часе навучаньня і заробкам, які ён будзе атрымліваць пасьля сканчэньня яго. Нарада высунула перад зьездам проэкт устанаўленьня для вучняў чатырохразраднай тарыфнай сеткі.

Акрамя таго, нарада адзначыла неабходнасьць пераводу вучняў у вышэйшы разрад праз кожныя 6 месяцаў, побач з ростам іх кваліфікацыі.

У тых выпадках, калі вучань выяўляе значныя здольнасьці і здолеў атрымаць поўную кваліфікацыю, павінен дапушчацца яго перавод з вучнёўства ў рабочыя на грунце экспэртызы, устанаўліваемай вучнёўскімі камісіямі пры прадпрыемствах.

Адказы чытачом.

Гузаву (№ 1.246). Школа для дэфэктыўных дзяцей існуе ў Віцебску. Слова „дэфэктыўныя“ значыць—„разумова-здсталыя“.

Грушэўскаму (№ 1.247). Калі ты зьяўляешся серадняком і ўжо каля двух год наведваеш ячэйку, дык упаўне можаш падаць заяву ў КСМ. Калі ячэйка знойдзе магчымым, ты будзеш прыняты ў шэрагі комсамолу.

Глакінай (№ 1.248). Згодна пастановы НК Працы БССР, гадавіна Кастрычніка будзе сьвяткавацца 7-га і 8-га лістапада. Служачыя такіх установ, як электростанцыя, бальніцы і інш., за працу ў дзень сьвята атрымаюць плату ў падвойным разьмеры.

Куды пайсьці?

Сёньня ў кіно-тэатрах Белдзяржкіно пачынаюць дэмонстравацца наступныя фільмы: кіно „Культура“—**„Падзеньне дынастыі Раманавых“**, „Інтэрнацыянал“—„Кацярына Ізмайлава“, „Пролетары“—фільм вытворчасьці Белдзяржкіно—**„Беларусь“**, „Чырвоная Зорка“—„Кар'ера сэнатара“.

Адказныя рэдактары: { А. БАРАНЬНІКАЎ. А. КУРЦІК.

Галоўлітбел № 24867.

Менск, 1 друкарня БДВ.